

Notitie overdracht pensioenpolis naar eigen beheer

David Bakker, 9 juni 2017

1. Overdracht DGA-pensioenpolis naar eigen beheer.

De DGA die zijn pensioenpolis naar eigen beheer wil halen c.q. wil omzetten in een dekkingspolis dient daartoe vóór 1 juli 2017 een verzoek in te dienen bij de verzekeraar. De feitelijke overdracht mag dan na deze datum plaatsvinden. Het is echter verstandig om het verzoek zo snel mogelijk te doen. Aan de overdracht kleven allerlei fiscale en juridische haken en ogen. Het is daarom zaak om tijdig inzicht te hebben in alle gevolgen van een mogelijke overdracht. Als de conclusie wordt getrokken dat overdracht nadelig is, kan het verzoek tot overdracht altijd worden ingetrokken. Bij DGA-pensioenpolissen is het van belang onderscheid te maken tussen 'bepaald deel verzekerd' of 'onbepaald deel verzekerd'.

2. Belangrijk onderscheid: bepaald deel verzekerd of onbepaald deel verzekerd

Veel DGA's hebben één pensioenovereenkomst die – qua fiscale maxima – uitgaat van pensioenopbouw in eigen beheer en waarbij de BV het verzekerde pensioen aanvult tot het toegezegde niveau. In dit kader spreekt men van 'onbepaald deel verzekerd'. Meestal is een kapitaal verzekerd waarvan op expiratedatum een pensioen bij een verzekeraar moet worden aangekocht (indien het kapitaal dan niet naar eigen beheer wordt overgedragen). De hoogte van het aan te kopen pensioen is o.a. afhankelijk van de tariefrente op expiratedatum en is dus onzeker. Je weet dus vooraf niet over welk deel van je salaris pensioen in eigen beheer opbouwt en over welk deel van het salaris bij een verzekeraar, hetgeen de term 'onbepaald' verklaard. In een [brief van 16 april 2004 aan het Verbond van Verzekeraars](#) heeft de Kennisgroep Pensioenen van de Belastingdienst deze constructie fiscaal goedgekeurd.

Het komt ook voor dat de DGA bijvoorbeeld over 50% van zijn salaris pensioen opbouwt in eigen beheer en over de overige 50% bij een verzekeraar. Er is dan sprake van twee aparte toezeggingen die in twee aparte pensioenovereenkomsten zijn vastgelegd. Ook kan een DGA zijn pensioen volledig hebben verzekerd. In deze gevallen is dus duidelijk over welk gedeelte van het salaris pensioenopbouw plaatsvindt bij een verzekeraar (bijv. 50 of 100%) en daarom spreekt men over 'bepaald deel verzekerd'. De pensioenregeling bij de verzekeraar is dan meestal een streefregeling c.q. kapitaalovereenkomst. De kapitaalovereenkomst bestaat niet in de loonbelasting maar is onder voorwaarden fiscaal goedgekeurd in een [besluit](#).

Overigens gaat Wiebes in brieven van [10 februari](#) en [13 april](#) 2017 ook nader in op het onderscheid tussen 'bepaald' en 'onbepaald' verzekerd deel.

3. Onbepaald verzekerd pensioen

Indien het verzekerde pensioen niet wordt overgedragen dan dient het opgebouwde pensioen – civiel-juridisch is er sprake van één aanspraak – te worden gesplitst in een EB-deel en een verzekerd deel. Dat is problematisch omdat het verzekerde deel doorgaans de vorm heeft van een kapitaalverzekering en de hoogte van het in de toekomst aan te kopen pensioen onzeker is. Het meest zuivere zou zijn om de poliswaarde tegen commerciële grondslagen om te rekenen. Volgens Wiebes moet je echter uitgaan van fiscale grondslagen (([TK 2016-2017, 34 555, nr. 5](#), blz. 36-38). Dit leidt (fictief) tot een relatief hoog verzekerd pensioen en tot een laag EB-pensioen. Je zou kunnen stellen dat er hierdoor in civielrechtelijke zin aanspraken verloren gaan. Omdat het verzekerde gedeelte nu een zelfstandige pensioenregeling wordt moet er een nieuwe pensioenovereenkomst worden opgesteld waarin dat wordt vastgelegd.

Als er nu nog pensioenopbouw plaatsvindt dient de opbouw vóór 1 juli te worden gestaakt. Normaal gesproken kan dit middels een eenvoudig stakingsaddendum. Maar in deze situatie ligt het ingewikkelder. De formalisering behelst nu: staking pensioenopbouw, vastlegging van de splitsing van de aanspraken (de bedragen van het in eigen beheer opgebouwde pensioen na splitsing dienen expliciet te worden vastgelegd) en opstellen nieuwe pensioenovereenkomst t.b.v.

het verzekerde pensioen. Dit soort complicaties kunnen worden voorkomen door de pensioenpolis naar eigen beheer over te hevelen. Na overdracht is er sprake van een pensioen dat volledig in eigen beheer is opgebouwd, en dat in zijn geheel kan worden uitgefaseerd.

Na overdracht stijgt de fiscale balanswaarde van het pensioen. Die stijging telt niet mee voor de kortingsregeling als het pensioen vervolgens wordt afgekocht. De korting wordt immers berekend over fiscale balanswaarde 2015 en de overdrachtswaarde zit daarin niet begrepen. Als de overdrachtswaarde groter is dan de stijging van de fiscale balanswaarde vindt er vrijval in de winst plaats. Is de overdrachtswaarde kleiner dan leidt dit tot een fiscale last.

Daarnaast blijft natuurlijk het argument voor overdracht gelden dat je het risico moet vermijden dat je in de toekomst onder ongunstige omstandigheden (bijv. lage tariefrente) verplicht een pensioen moet aankopen bij een verzekeraar. Om eventuele voordelige garanties en risicodkkingen in stand te houden, kan het een idee zijn om de polis om te zetten in een dekkingspolis; de werkgever-bv is dan zowel verzekeringnemer als begunstigde. Op een later moment kan er dan voor worden gekozen om het geld uit de polis naar de bv over te hevelen. Ook omzetting in een dekkingspolis vóór 1 juli 2017 betekent dat het pensioen, fiscaal gezien, volledig in eigen beheer is opgebouwd. De fiscale gevolgen zijn dan ook hetzelfde als bij overdracht van de polis. Het enige verschil is dat er bij overdracht cash binnenkomt in de bv, terwijl de dekkingspolis als bezit van de bv op de balans moet worden geactiveerd volgens een bepaalde waarderingssystematiek.

4. Bepaald verzekerd pensioen

Als een DGA zijn pensioen volledig heeft verzekerd (kapitaalovereenkomst) en de polis dit jaar naar eigen beheer wil halen moet hij dus vóór 1 juli een verzoek indienen bij de verzekeraar. Bovendien moet hij een geheel nieuwe pensioentoezegging in het leven roepen omdat een kapitaalovereenkomst c.q. streefregeling in eigen beheer niet is toegestaan. Het over te dragen pensioen transformeert dus in een nieuwe pensioenregeling in eigen beheer. En deze regeling moet een eindloon-, middelloon-, of beschikbarepremieregeling zijn o.b.v. de huidige fiscale opbouw mogelijkheden. Ik baseer mij hier op antwoorden van het [CAP](#) – gegeven aan een collega adviseur – op vragen over waardeoverdracht van een streefregeling naar eigen beheer.

Daarbij is het de vraag of die nieuwe toezegging al vóór 1 april (invoeringsdatum Wet uitfasering PEB) of vóór 1 juli moet zijn gedaan. Immers, ná 1 april mogen geen nieuwe toezeggingen worden gedaan en de coulancetermijn van [3 maanden](#) geldt in beginsel alleen voor bestaande regelingen. Echter, het lijkt me redelijk en ook de bedoeling dat hier de datum van 1 juli geldt. Vooral nog ga ik hier vanuit maar ik zie het graag bevestigd door de belastingdienst.

Voorbeeld

Een DGA (man, geboren 1 juli 1962) met een 3 jaar jongere vrouw heeft zijn pensioen volledig verzekerd (kapitaalovereenkomst /streefregeling op middelloonbasis) middels een dikke pensioenpolis. Hij is op 1 juli 2007 in dienst getreden bij zijn BV. Omdat de zaken goed liepen genoot hij de eerste jaren een fors salaris. In die tijd sloot hij ook de pensioenpolis. Inmiddels gaan de zaken wat slechter en is het salaris gedaald tot een niveau van € 50.000. Om het risico te vermijden dat hij in de toekomst onder ongunstige omstandigheden (bijv. lage tariefrente) verplicht een pensioen moet aankopen bij een verzekeraar wil de DGA het pensioen overdragen naar eigen beheer en heeft daartoe een verzoek ingediend bij de verzekeraar. De verzekeraar deelt mede dat het over te dragen pensioenkapitaal € 200.000 bedraagt. Van dit bedrag moet hij tegen een commercieel tarief een pensioen aankopen bij zijn BV. Het aan te kopen gelijkblijvende (geen na-indexatie) ouderdomspensioen (incl. 70% partnerpensioen) met pensioenleeftijd 67 bedraagt € 8.300.

Als de DGA zich een eindlooppensioen toezegt kan hij o.b.v. pensioenleeftijd 67, salaris en diensttijd tot 1 juli 2017, het volgende pensioen opbouwen: 10 dienstjaren x 1,657% opbouwpercentage x (€ 50.000 salaris -/- € 21.716 AOW-franchise) = € 4.687. De toekenning van dit pensioen moet dus in een pensioenovereenkomst worden vastgelegd waarbij gelijk kan worden bepaald dat er vanaf 1 juli geen opbouw meer plaatsvindt. Het in eigen beheer op te bouwen bedrag van € 4.687 betekent dat de overdracht leidt tot een bovenmatig gedeelte ter grootte van € 8.300 -/- € 4.687 = € 3.613. Dit gedeelte verdwijnt uit de pensioensfeer en het hiermee corresponderende overgedragen pensioenkapitaal ad € 87.000 (€ 3.613/€ 8.300 x € 200.000) kan als loon worden genoten*. Of dit laatste verplicht is vormt grijs fiscaal gebied. Het alternatief zou zijn dat het bedrag van € 87.000 vrijvalt in de winst.

Stel dat de DGA het pensioen op 1 juli 2017 wil omzetten in een ODV dan dient de fiscale waardering van het toe te kennen pensioen van € 4.687 te worden vastgesteld. Deze waardering, die tevens de aanvangswaarde van de ODV is, bedraagt € 37.000. Dit betekent dat er nog een extra vrijval in de winst plaatsvindt ter grootte van € 76.000 (€ 200.000 overgedragen pensioenkapitaal -/- € 87.000 weggelekt kapitaal – € 37.000 fiscale waardering nieuw PEB).

Ten slotte

Het voorbeeld toont aan dat er veel vraag- en aandachtspunten aan de overdracht van pensioenkapitaal kleven. En er rijzen nog aanvullende vragen. Wat zijn de gevolgen als de pensioenpolis wordt omgezet in een dekkingspolis (BV verzekeringnemer en begunstigde)? Dit moet mijns inziens worden beschouwd als een waardeoverdracht naar de BV met vergelijkbare gevolgen. En hoe ziet het plaatje er uit als sprake is van 50% eigen beheer en 50% verzekerd? Kan de DGA dan van het over te dragen pensioenkapitaal dienstjaren inkopen in de bestaande eigenbeheerregeling? En kunnen we er vanuit gaan dat er geen toepassing van de overkill-bepaling van art. 38q plaatsvindt? Het is te hopen dat het [CAP](#) hier op korte termijn voldoende duidelijkheid over deze zaken schept. Maar met zoveel vragen is het onmogelijk om vóór 1 juli 2017 een zorgvuldig advies te geven.

*) Overigens kan het 'weglekken' van het kapitaal uit de pensioensfeer (grotendeels) worden voorkomen door een na-indexatie toe te kennen. Het nominale bedrag van het aan te kopen pensioen wordt dan lager.